

PROGRAMA DE LA 5ª EDICIÓ DEL CURS: “L’ABORDATGE CLÍNIC DES DE LA PERSPECTIVA PSICOANALÍTICA EN EL CAMP DE LA SALUT MENTAL. TEORIA I TÈCNICA”.

**1er CURS 2005-06:
CONCEPTES FONAMENTALS.**

Coordinació: Isabel Cavallé

Introducció. L’origen del psicoanàlisi. De Freud a Lacan.

1er Bloc: L’inconscient

Les formacions del inconscient:

La Interpretació dels Somnis.
Psicopatologia de la vida quotidiana.
L’acudit.

Lingüística i el Subjecte del Inconscient:

Elements de lingüística estructural.
Metàfora i Metonímia.
El Síntoma com a procés metafòric.
El Subjecte en la psicoanàlisi.

A càrrec de Tomàs Formentí, amb la col·laboració de Margarida Garcia i Olaf Anguera

2on Bloc: El narcisisme

Les pulsions i els seus destins
La segona tòpica
El Narcisisme. La fase del mirall
Les identifications primàries.
La pulsio de mort.

A càrrec de Assumpció Casulleras

3er Bloc: L'Edip

Falus i castració.
La Metàfora paterna. Demanda, desig i gaudi.
Sexualitat femenina i feminitat.

A càrrec de Carme Ramirez

4art Bloc: Direcció de la cura

Transferència.
Interpretació.
Del símptoma al fantasma.

A càrrec de Isabel Cavallé

Sessions clíniques:

“L'entrada en anàlisi: el símptoma”. (Mª Antònia Vélez)

“Narcisisme i psicosis”. (Vicente Montero)

“Demana , desig i gaudi en un cas de neurosis obsessiva” . (Anna Casino)

“La transferència en un cas de neurosis obsessiva”. (Josep Villá)

“Finals d'un anàlisi “. (Xavier Ametller)

26n CURS 2006-07

Coordinació: **M. Antònia Vélez.**

Dilluns de 20.30 a 22.00

Aspectes bàsics de la consulta i el diagnòstic

La posició analítica. Tipus d'escolta.
Entrevista inicial.
Entrevistes preliminars. Disposició del pacient.
La demanda. Què demana? Demanda manifesta i latent.
Tècnica i ètica. La transferència. Posicionament del terapeuta.
El diagnòstic. Comprensió del cas: què es retorna?

A càrrec de M. Antònia Vélez.

Bibliografia bàsica:

- Freud, S: "Sobre Psicoterapia" (1904).
- Freud, S: "Consejos al médico en el tratamiento psicoanalítico" (1912).
- Freud, S: "La iniciación del tratamiento" (1913).
- Mannoni, M: "La primera entrevista con el psicoanalista" (1965).
- Vaccarezza, L: "El trabajo analítico. Conceptos indispensables" (2000).

Bibliografia complementària:

- Lacan, L: "La dirección de la cura" (1958).
- Nasio, J.D: "Cómo trabaja un psicoanalista".

La histèria

Ubicació històrica de la histèria.
Cas "Dora": dades històriques. Desencadenament. Els símptomes.
Neurosi infantil. El pare. La identificació.
La interrogació sobre el desig i la diferència sexual. Ser o tenir el fal·lus.
El misteri de la feminitat.
La transferència. Les intervencions de Freud. La sortida de la cura.
L'impasse de Freud.

A càrrec de Josep Villà.

Bibliografia bàsica:

- Freud. S. "El mecanismo psíquico de los fenómenos histéricos". (1893)
- Freud. S. "Psicoterapia de la histeria". (1895)
- Freud. S. "La etiología de la histeria". (1896)
- Freud. S. "Análisis fragmentario de una histeria. Caso Dora. (1901).
- Freud. S. "Mis opiniones acerca del rol de la sexualidad en la etiología de la neurosis". (1905)

- Freud. S. "Fantasías histéricas y su relación con la bisexualidad". (1908)
- Freud. S. "Generalidades sobre el ataque histérico". (1908)
- Freud. S. "Psicoanálisis. Cinco conferencias. 1ª y 2ª conferencias". (1909)
- Freud. S. "Lecciones introductorias al Psicoanálisis. XVII: El sentido de los síntomas". (1916)
- Freud. S. "Algunas consecuencias psíquicas de la diferencia sexual anatómica". (1925)
- Freud. S. "La feminidad". (1932)

Bibliografia complementària:

- Vaccarezza, L. "El trabajo analítico". 4: Las estructuras clínicas.
- Mayer, H. "Histeria".
- Nasio, J.D. "El dolor de la histeria".
- Israël, L. "El goce de la histeria".
- Lacan, J. "Intervención sobre la transferencia".

La neurosi obsessiva.

Introducció al cas. Modalitat de consulta.
 El desencadenament. L'encontre amb el Capità cruel.
 Els símptomes. La neurosi obsessiva.
 La novel·la familiar. El mite individual del neuròtic.
 La transferència. La direcció de la cura.
 El destí de l'home de les rates.

A càrrec de: Anna Casino.

Bibliografia bàsica:

- Freud. S. "Análisis de un caso de neurosis obsesiva (Caso Hombre de las ratas)". (1909)
- Freud. S. "Obsesiones y fobias. Su mecanismo psíquico y etiología". (1894)
- Freud. S. "Acciones obsesivas y practicas religiosas". (1907)
- Freud. S. "Carácter y erotismo anal". (1908)
- Freud. S. "La predisposición a la neurosis obsesiva. Contribución al problema de la elección de neurosis". (1913)
- Freud. S. "Sobre las trasposiciones de la pulsión, en particular del erotismo anal". (1915)
- Lacan, J. "Función y campo de la palabra y del lenguaje en psicoanálisis". Pág. 278-300, 290-291.
- Lacan, J. "Variantes de la cura-tipo". Pág. 340-341.
- Lacan, J. "La dirección de la cura y los principios de su poder". Pág. 576-578.
- Lacan, J. "El mito individual del neurótico. Intervenciones y textos". Pág. 37-59.

La fòbia

Introducció al cas "Anàlisi de la fòbia d'un nen de 5 anys (cas Juanito)".
 Ubicació del text en el temps i en l'obra de Freud.
 Constel·lació familiar. Desencadenament de la fòbia.
 Particularitats de la cura de Juanito. Funció del pare en la cura.
 Construccions mítiques i fantasmàtiques.
 El futur de Juanito.

A càrrec de Tomàs Formentí.

Bibliografia:

- Freud, S. “Análisis de la fobia de un niño de 5 años (caso de petit Hans)”. (1909)
- Freud, S. “Obsesiones y fobias”. (1895)
- Freud, S. “La neurastenia y la neurosis de angustia”. (1894)
- Freud, S. “Crítica de la neurosis de angustia”. (1895)
- Freud, S. Lliçons introductòries a la Psicoanàlisi: La formació de símptomas. La angustia. (1917)
- Freud, S. Inhibición, síntoma y angustia. (1926)
- Lacan, J. Seminario 4. “La relación de objeto”. Ed. Paidós, pág. 201 a 232.
- Bleichmar, E.D. “Temores y fobias”. Ed. Gedisa.

La psicosis

Libido i objecte

Narcisisme

Estructura (2ª tòpica).

Conflicte amb la realitat en la psicosis.

Alteració de la relació simbòlica.

Pare simbòlic.

Mecanisme específic de la psicosis, “la forclusió”.

A càrrec de Vicente Montero.

Bibliografia bàsica:

- Freud, S. “Correspondencia Freud-Fliess. Carta 125” (1899) Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. I. Pág. 322
- Freud, S. “Puntualizaciones psicoanalíticas sobre un caso de paranoia descrito autobiográficamente” (1911) [DIARIO DE UN NEURÓPATA. Schreber. 1903]. Amorrortu Ed. Obras Completas. Vol. XII. Pág. 11-71
- Freud, S. “Introducción al narcisismo” (1914). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XIV. Pág. 72,75, 80-85, 87, 91-93, 96.
- Freud, S. “Duelo y melancolía” (1917). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XIV. Pág. 246-248, 250-253.
- Freud, S. “Neurosis y psicosis” (1924). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XIX. Pág. 155-158
- Freud, S. “La pérdida de la realidad en la neurosis y en la psicosis” (1924). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XIX. Pág. 193-197
- Freud, S. “Lo inconsciente” (1915). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XIV. Apartado VII: El discernimiento de lo inconsciente. Pág. 193-199
- Freud, S. “Tótem y tabú” (1913). Amorrortu Ed. Obras completas. Tomo XIII. Pág. 12-14, 142-143.
- Freud, S. “De la historia de una neurosis infantil (el hombre de los lobos)” (1917). Amorrortu Ed. Obras Completas. Vol. XVII. Pág. 72-73, 78.
- Freud, S. “La negación” (1925). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XIX. Pág. 254- 256
- Freud, S. “La escisión del yo en el proceso de defensa” (1940). Amorrortu Ed. Obras completas. Vol. XXIII.)
- Lacan, J. “De una cuestión preliminar a todo tratamiento posible de la psicosis” (1958). “Escritos II”. Ed Siglo XXI. Pág. 540, 550 y 559

Bibliografía complementaria

- Nasio, J.D. "Enseñanza de 7 conceptos cruciales del psicoanálisis. (1988). Ed. Gedisa. Pág. 213-214, 222-223 y 226.
- Dor, J. "El padre y su función en psicoanálisis. 1989. Ed Nueva Visión. Pág. 49, 86 y 102.
- Gracia, A. "Psicoanálisis y psicosis". 2001. Ed. Síntesis, psicoanálisis. Pág. 59 y 63
- Lacan, J. "Respuesta al comentario de Jean Hyppolite sobre la 'verneinung' de Freud" (1954). "Escritos I". Ed Siglo XXI. Pág. 372-373
- Lacan, J. "El Seminario: volumen III. La psicosis". Ed. Paidós.

La perversió

La perversió.
Trets perversos en les neurosis.

A càrrec de Isabel Caballé.

Bibliografia bàsica:

- André, S. "La impostura perversa". Ed. Paidós. Campo Freudiano 4.

La clínica infantil

Introducció a la Clínica amb nens: Què és igual i què és específic en relació a la Clínica d'adults.
Les diferents versions del nen en Freud.
Les diferents versions del nen en Lacan.
Direcció de la cura. Del nen com a símptoma al símptoma del nen.

A càrrec de Carme Ramírez.

Bibliografia bàsica:

- Freud, S. "Tres ensayos para una teoría sexual". (1905)
- Freud, S. "La ilustración sexual del niño". (1907)
- Freud, S. "Las teorías sexuales infantiles". (1908)
- Freud, S. "La disolución del complejo de Edipo". (1924)
- Lacan, J. "La significación del Falo". (1958)
- Lacan, J. "Intervención en la clausura del Congreso sobre la infancia alienada". (1967)

Bibliografia de les diferents versions del nen en Freud:

1) *El nen víctima d'atemptats, objecte de gaudi de l'adult (teoria traumàtica):*

- "Proyecto de una psicología para neurólogos". (1895)
- "La etiología de las neurosis". (1896)

2) *El nen pervers polimorf:*

- "Tres ensayos para una teoría sexual".(1905)

3) *El nen sobreestimat, sobrevalorat:*

- "Introducción al narcisismo". (1914)
- "Tres ensayos para una teoría sexual" (notes a peu de pàgina). (1905)

4) *El nen objecte sexual i d'amor per a la mare, substituït de l'amor per un home:*
-“Leonardo da Vinci”. (1910)

5) *El nen com objecte pulsional en la sèrie d'equivalències simbòliques:*
-“Sobre las transmutaciones de los instintos y especialmente del erotismo anal”.
(1917)

6) *El nen en relació als destins de la sexualitat femenina. Nen com a do d'amor del
pare en compensació pel penis faltant. Valor fàl·lic del nen:*
-“La feminidad”. (1925)
-“Sobre la sexualidad femenina”. (1932)

Clínica amb adolescents

Els canvis en l'adolescència.

Relació amb el cos i la sexualitat.

Relació amb els pares i els amics.

Relació amb el món i la societat.

Recerca de la identitat i construcció de la seva concepció del món.

Independència i llibertat. Autoritat i autonomia.

La parella.

Conflictes: amb els pares, amb si mateix, amb els professors, amb la llei.

El canvi generacional.

Simptomatologia: rebeldia, negativisme, apatia, depressió, ansietat,
desorientació.

Posicionament dels pares. Relació dels pares amb els fills adolescents.

Treball clínic amb els adolescents.

A càrrec de Xavier Ametller.

Alguns camps d'aplicació de l'escolta analítica

Psicòleg i Educació

A càrrec de Jordi Torner

Salut sexual i reproductiva

A càrrec de Anna Casino

Medicació i psicoanàlisi

A càrrec de Fernando Alonso i Vicente Montero

Tallers Ocupacionals

A càrrec de Olaf Anguera

Atenció domiciliària

A càrrec de Lourdes Ayllón